

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет сценічного мистецтва
Кафедра майстерності актора

МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу

Харків, ХДАК, 2023

УДК 792.028

М 14

Друкується за рішенням науково-методичної ради
Харківської державної академії культури
(протокол №8 від 20.03.2023 р.)

Рецензенти:

Кучин Павло Захарович, заслужений артист України, старший викладач кафедри майстерності актора Харківської державної академії культури

Вірченко Олександр Миколайович, заслужений артист України, доцент кафедри майстерності актора Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського

Укладач:

Мізяк Віталій Дмитрович, кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри майстерності актора

М 14 Майстерність актора : прогр. та навч.-метод. матеріали для бакалаврів 2 курсу спец. 026 «Сценічне мистецтво», освітня програма «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно» / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. академія культури, Ф-т сцен. мистецтва, Каф. майстерності актора ; [уклад. В. Д. Мізяк]. — Харків : ХДАК, 2023. — 23 с.

Навчальний курс «Майстерність актора» забезпечує формування теоретичних знань і практичних навичок з виховання майбутніх акторів. Курс розроблено для професійної підготовки акторів. Для викладачів, студентів, аспірантів.

УДК 792.028(073.2)

© Харківська державна академія культури, 2023 р.

© В. Д. Мізяк, 2023

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ	4
АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ.....	9
ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	11
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	15
ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НИХ.....	15
САМОСТІЙНА РОБОТА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НЕЇ	16
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ.....	18
ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	19
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	21

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1	Назва дисципліни	Майстерність актора
2	Викладач	Мізяк Віталій Дмитрович
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	vitalii_miziak@xdak.ukr.education
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова
5	Рік підготовки	2
6	Семестр	3, 4
7	Лекції (год.)	34
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	52
9	Самостійна робота (год.)	240
10	Індивідуальна робота (год.)	34
11	Кількість кредитів	12
12	Загальна кількість годин	360
13	Види поточного контролю	Перевірка теоретичних знань, перевірка практичних знань, перегляд практичних показів
14	Вид підсумкового контролю	іспит

2. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Майстерність актора» покликана допомогти студентам оволодіти основними елементами майстерності актора у створенні художнього образу, надати базові знання в роботі актора в українській та західній класичній драматургії.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

«Майстерність актора» – обов’язкова навчальна дисципліна, яка є головною частиною загальної системи викладання фахових дисциплін, для виховання та різнобічного гармонійного розвитку фахівців спеціалізації «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно».

2.3. Мета вивчення дисципліни – ідейна і професійна підготовка майбутнього актора драматичного театру і кіно, озброєного знаннями та вміннями, які необхідні для вирішення широкого кола проблем з виховання професійних акторів для драматичних театрів, кіно і телебачення.

2.4. Завдання вивчення дисципліни:

- оволодіти знаннями теорії акторського мистецтва;
- продовження роботи студентом над собою і перші спроби зрозуміти, осмислити і самому здійснити проникнення у внутрішній світ іншої людини;
- оволодіти навичками акторської техніки;
- сформуванню досвід творчої діяльності в театрі та кіно.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

У студентів мають бути сформовані наступні загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність орієнтуватися у предметній області та розумітися на професійній діяльності.
- Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.
- Здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань.
- Здатність планувати та управляти власним часом.

- Здатність використовувати навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень, домагатися морального і фізичного вдосконалення своєї особистості.
- Здатність к адаптації до нових ситуацій, переоцінці накопиченого досвіду, аналізу своїх можливостей.
- Здатність працювати в театральному колективі.

Професійні компетентності:

- Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- Здатність до професійної мобільності та уміння адаптуватися до нових завдань.
- Здатність до самоорганізації, критики та самокритики.
- Здатність застосовувати фахові знання на практиці.
- Здатність визначати індивідуальні потреби.

У студентів мають бути сформовані наступні фахові компетентності:

- Здійснювати акторську діяльність у соціально значимих міжнародних, регіональних, обласних, муніципальних театральних установах, спрямованих на художньо-естетичний розвиток усіх категорій населення.
- Генерувати ідеї та здійснювати інтерпретацію сценічного образу (дійової особи вистави).
- Аналізувати (усно і письмово) сценічний твір.
- Вільно орієнтуватися в напрямках, стилях, жанрах, формах світового й українського сценічного мистецтва.
- Оперувати специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, акторсько-виконавськими) при створенні та презентації сценічного образу.
- Здійснювати вибір художнього твору (з подальшим його аналізом) для показу (демонстрації); визначати спосіб його інтерпретації.
- Брати участь у громадських дискусіях стосовно питань з історії сценічного мистецтва, його актуального стану та тенденцій розвитку.
- Оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї сценічного образу.

- Викладати дисципліни, що пов'язані з майстерністю актора у загальноосвітніх школах, організаціях професійної освіти та додаткової освіти для дітей і молоді.

Уміння:

- вірно розуміти завдання, що перед ними ставляться, на основі отриманої від викладача вербальної інформації;
- вірно виконувати на практиці отримане завдання за відведений період часу;
- запам'ятовувати (тобто фіксувати) отримане завдання та самостійно працювати над вдосконаленням техніки його виконання;
- застосовувати отримані знання у практичній діяльності;
- орієнтуватися у часі, просторі та ритмі, знаходити своє місце у просторі сцени;
- поєднувати мову або вокал у русі;
- вміння працювати в різних жанрах драматургії;
- вільно застосовувати основні принципи творчого розвитку сценічного мистецтва, намагаючись впливати на соціокультурні зміни;
- ефективно формувати комунікаційну стратегію;
- креативно мислити відповідно до проблематики сценічного мистецтва, генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні нових стратегій;
- приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах розвитку театрального мистецтва;
- надавати фахівцям і нефахівцям інформацію, ідеї та власний досвід в галузі професійної діяльності;
- розробляти інноваційні технології в аспекті акторської діяльності, застосовувати їх на практиці, безперервно підвищуючи у цьому власну кваліфікацію;
- відповідати за налагодження гармонійних відносин у колективі;
- бути здатним вчитися упродовж життя, здатним до подальшого навчання з високим рівнем автономності;
- бути відповідальним за професійний розвиток окремих осіб та/або театральних колективів.

Комунікація.

- надавати фахівцям і нефахівцям інформацію, ідеї та власний досвід в галузі професійної діяльності;
- розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва;
- вільно застосовувати основні принципи творчого розвитку сценічного мистецтва, намагаючись впливати на соціокультурні зміни.

Автономія та відповідальність.

Випускник програми повинен бути відповідальним за розвиток професійного знання і практик, зокрема:

- відповідати за налагодження гармонійних відносин у колективі;
- бути здатним вчитися упродовж життя, здатним до подальшого навчання з високим рівнем автономності;
- бути відповідальним за професійний розвиток окремих осіб та/або театральних колективів;
- приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах розвитку театального мистецтва;
- бути здатним самостійно виконувати творчі завдання.

У результаті навчання студенти повинні:

- набути концептуальні знання, включаючи певні знання сучасних досягнень в сценічному мистецтві та виробництві;
- вміти критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності;
- вільно володіти основними положеннями теорії майстерності актора та професійною термінологією.

3. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не виконання всіх зазначених завдань, до екзамену

здобувач не допускається; пропущені заняття мають бути відпрацьовані (всі практичні завдання повинні бути виконані).

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки під час усного опитування та списування у ході контрольних робіт, на іспиті. **Норми академічної етики:** дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; використання гаджетів заохочується лише при дистанційній роботі.

3.3. Програма навчальної дисципліни:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	сем	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
III семестр						
Тема 1. Прості сюжетні імпровізації на основі способу мислення, поведінки, почуттів героїв літературно-художнього джерела в реальному середовищі первісних громад.	46	4	8		4	30
Тема 2. Складні сюжетні імпровізації на основі особливостей способу мислення, поведінки, почуттів героїв літературно-художнього джерела в реальному середовищі існування первісних громад	51	4	8		4	35
Тема 3. Прості сюжетні імпровізації на основі способу мислення, поведінки, почуттів героїв літературно-художнього джерела в реальному середовищі існування різних історичних епох	46	4	8		4	30
Тема 4. Складні сюжетні імпровізації на основі способу мислення, поведінки,	52	5	7		5	35

почуттів героїв літературно-художнього джерела в реальному середовищі існування історичної епохи						
Разом	195	17	31		17	130
IV семестр						
Тема 5. Прості сюжетні імпровізації на основі особливостей способу мислення, поведінки, почуттів героїв літературно-художнього джерела реального середовища існування сьогодення	56	5	7		4	40
Тема 6. Складні сюжетні імпровізації на основі особливостей способу мислення, поведінки, почуттів героїв літературно-художнього джерела реального середовища існування сьогодення	58	6	7		5	40
Тема 7. Створення повноцінного сценічного та кінообразу на основі сюжетів літературно-художніх джерел первісних громад, різних історичних епох та сьогодення	51	6	7		8	30
Разом	165	17	21		17	110
Усього за рік	360	34	52		34	240

4. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття №1

Тема: Вибір драматургічного матеріалу.

Мета: Вибрати драматургічний матеріал згідно вимог учбового процесу з урахуванням індивідуальних особливостей кожного студента.

Завдання:

1. Читка літературно-художніх джерел.
2. Аналіз драматургічного матеріалу.
3. Вибір п'єс сучасних української і світової драматургії.
4. Відбір необхідних уривків.
5. Розподіл ролей.

Література: 9, 28, 30

Інтернет ресурси: 1-3

Практичне заняття №2

Тема: Застольний період (відправна подія, наскрізна дія уривка, ролі, конфлікт, дієвий аналіз).

Мета: Вміти аналізувати драматургічний матеріал для майбутнього сценічного втілення.

Завдання:

1. Дослідити світогляд автора.
2. Розкрити головний конфлікт.
3. Визначити надзавдання і наскрізну дію
4. Зробити дієвий аналіз драматургічного уривку
5. Визначити відправну подію твору.
6. Виокремити головну проблему персонажу

Література: 20, 21, 24

Інтернет ресурси: 1-3

Практичне заняття №3

Тема: Пошук сценографії уривку.

Мета: Створити просторове і художнє рішення сценічного уривку.

Завдання:

1. Дослідити стиль, жанр, час написання драматургічного твору.
2. Створити художнє рішення майбутньої постанови.

3. На сценічному майданчику побудувати у вигорodkaх майбутнє рішення сценічного уривку.
4. Підбір костюмів, реквізиту, гриму відповідно до потреб і задач постанови.
5. Поєднати під час репетиції всі компоненти сценічної виразності з подальшими виправленнями, уточненнями, доповненнями.

Література: 3, 16, 32

Інтернет ресурси: 1-3

Практичне заняття №4

Тема: Внутрішній монолог.

Мета: Навчитися розкривати світогляд персонажу шляхом оволодіння внутрішнім монологом.

Завдання:

1. Вміти промовляти в голос думки свого персонажу, які виникають під час спілкування з партнером.
2. Під час роботи над сценічним образом закріпити думки персонажу в своїй свідомості.
3. Освоїти спосіб мислення і послідовність дії свого героя.
4. Імпровізаційно промовляти в голос весь хід думок свого персонажу.
5. Засвоїти безперервний внутрішній монолог сценічного образу.

Література: 5, 8, 20, 22

Інтернет ресурси: 1-3

Практичне заняття №5

Тема: Мізансцена як рух тіла актора у просторі.

Мета: Оволодіти мізансценою як пошуком таких рухів, таких поз, які найкраще відповідали б просторовому запису ролі.

Завдання:

1. Вміти через зовнішні фізичні взаємовідносини діючих осіб виражати їх внутрішні (психологічні) стосунки та дії.
2. Оволодіти мізансценою як вираженням наскрізної дії і надзавдання актора.
3. Опанувати мізансцену як пластичну форму вираження у просторі і часі внутрішньої суті завершеного уривку сценічної дії.
4. Вміти розташовуватися на сцені в певному поєднанні з навколишнім речовим середовищем (декорації, реквізит тощо), в ті чи інші моменти вистави.
5. Засвоїти мізансцену як сценічне життя людського тіла.

Література: 3, 5, 14, 16

Інтернет ресурси: 1-3

Практичне заняття №6

Тема: Вибір і відбір сценічних уривків класичної драматургії.

Мета: Вибрати сценічні уривки зі світової класичної драматургії згідно вимог учбового процесу.

Завдання:

1. Читка літературно-художніх джерел.
2. Аналіз драматургічного матеріалу.
3. Вибір п'єс світової класичної драматургії.
4. Відбір необхідних уривків.
5. Розподіл ролей.

Література: 17, 25, 27, 29

Інтернет ресурси: 1-3

Практичне заняття №7

Тема: Розкриття автора, епохи, соціального середовища, жанру.

Мета: Навчитися втілювати сценічний образ в різних історичних епохах, жанрах, стилях класичної драматургії.

Завдання:

1. Дослідити життєвий та творчий шлях автора в контексті певного історичного періоду.
2. Розкрити світогляд автора.
3. Вміти працювати в різних історичних епохах.
4. З'ясувати соціальне середовище зображене в п'єсі.
5. На даному етапі навчання оволодіти певною методою роботи актора в різних жанрах класичної драматургії.

Література: 5, 6, 13, 25

Інтернет ресурси: 1-3

Практичне заняття №8

Тема: Застільний період з поглибленим розбором матеріалу (спроба знайти характерні риси персонажу та присвоєння їх собі).

Мета: Опанувати застільним періодом як методом роботи актора при створенні сценічного образу в світовій класичній драматургії.

Завдання:

1. Дослідити біографію персонажу.
2. Розкрити світогляд персонажу.
3. Встановити спосіб мислення персонажу.
4. Створити характер майбутнього сценічного образу.
5. Знайти характерні риси персонажу і відтворити їх в своїй поведінці.

Література: 8, 16, 21

Інтернет ресурси: 1-3

Практичне заняття №9

Тема: Робота над роллю. Створення сценічного образу класичної драматургії.

Мета: Оволодіти методом роботи при створенні сценічного образу класичної драматургії.

Завдання:

1. Створення першообразу.
2. Формування образу.
3. Прослідити значення уяви та фантазії під час створення сценічного образу.
4. Створити лінію поведінки зовнішнього і внутрішнього життя персонажу (дійова лінія).
5. Опанувати процес втілення сценічного образу.

Література: 5, 8, 20, 21

Інтернет ресурси: 1-3

Практичне заняття №10

Тема: Словесна дія.

Мета: Оволодіти словесною дією як невід'ємним елементом психотехніки актора.

Завдання:

1. Вміти розбирати текст кожного шматка за логікою і послідовністю думки. Опанувати сценічне слово як вольовий і дієвий акт роботи актора при створенні сценічного образу.
2. З'ясувати головну думку кожного шматка підпорядкованому тієї або іншої дії.
3. Опрацьовувати текст ролі як зі сторони логічного сенсу, так і зі сторони образного змісту.
4. Вміти розкривати підтекст ролі.

5. Виявити підтекст у своїй сценічній поведінці.

Література: 10, 15, 19, 34

Інтернет ресурси: 1-3

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Мета практичних завдань – не тільки розвиток майстерності кожного студента, а й виховання, в першу чергу, актора-громадянина з високим рівнем моральності і культури поведінки, засобами свого мистецтва.

Вирішити це завдання можливо за допомогою опанування всього курсу даної дисципліни (теорія, практика, самостійна та індивідуальна робота), закріпивши знання за допомогою сценічного показу.

Робота над складними психофізичним завданням із використанням словесної дії та допоміжних засобів виразності.

Виконання практичного завдання відбувається в такій послідовності:

- навчитися вибудовувати лінію поведінки ролі за текстом п'єси;
- виховати у студента здатність виконувати захоплено та цілеспрямовано будь-яку, навіть зовсім просту сценічну дію;
- привити студенту почуття відповідальності за кожен виконаний ним рух;
- підтримувати емоційний тонус на високому рівні протягом всього навчального періоду.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
3 семестр		
1	Підбір драматургічного матеріалу	1
2	Читка та аналіз п'єси	3
3	Дієвий аналіз ролі	3
4	Внутрішній монолог	3
5	Мізансцена як рух тіла актора в просторі	3
6	Перехід від особистого “Я” актора до “Я” іншої	4
4 семестр		

7	Підбір драматургічного матеріалу	1
8	Читка та аналіз п'єси	3
9	Характер та характерність	3
10	Робота над роллю	3
11	Словесна дія ролі	3
12	Епоха, стиль, жанр в роботі над роллю	4
	Разом	34

7. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Відповідно до вимог “Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців” індивідуальна робота студентів може включати в

себе: участь у роботі студентського наукового гуртка з театру та кіно; студентських конференціях, конкурсах, написання сценаріїв та їх постановки; практичні роботи у театрі, на телебаченні та кіно; участь у виставах, кінозйомках, на телебаченні та інші форми роботи.

Вибір студентом видів індивідуальної роботи здійснюється на альтернативній основі за власними інтересами і попереднім узгодженням з викладачем. Організацію, контроль та оцінку якості виконання індивідуальної роботи студентів здійснює викладач, який закріплюється кафедрою за студентською навчальною групою.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
3 семестр		
1	Читка переліку запропонованих драматургічних творів	15
2	Ознайомлення зі світоглядом автора	23
3	Проблема та світогляд персонажу	23
4	Аналіз подійного ряду ролі	23
5	Пластичні та словесні особливості персонажу	23
6	Перевтілення в акторській професії	23
4 семестр		

7	Читка переліку класичних драматичних творів	10
8	Світогляд автора, епоха, стиль, жанр	20
9	Актуальність та проблематика драматургічного твору	20
10	Робота над словом, характером, характерністю	20
11	Внутрішні монологи та сценічні імпровізації	20
12	Створення сценічного персонажу класичної драматургії	20
	Разом	240

9. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Робота над сценічним образом дуже складна та кропітка. Вона потребує постійного тренування, здобутих навичок та умінь. Особливу увагу при самостійній роботі студенти повинні приділяти відпрацюванню рекомендацій, порад, виправленню зауважень викладача, засвоєнню пройденого матеріалу на практичних індивідуальних заняттях, а також умінню користуватися списком рекомендованої літератури в навчальних програмах, а також рекомендаціями викладача, що дає можливість економити час.

Робота з Інтернетом, пошук та відбір матеріалу з використання ресурсів Інтернет прискорює та збільшує обсяг необхідного матеріалу, але разом з цим дає багато допоміжної інформації.

Робота з контрольними питаннями – самоперевірка та об'єктивна оцінка студентом своєї підготовки по минулої тематики та визначення готовності до вивчення майбутніх матеріалів.

10. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

1. Особливості українського театру.
2. Актор як митець.
3. Види аналізу тексту драматургічного твору.
4. Засоби визволення м'язів актора, застосованих у тренінгу.
5. Сценічне мистецтво: виразні засоби.
6. Поняття органічна дія у театральному мистецтві.
7. Специфіка розвитку у актора сприйняття та уяви.
8. Увага як головна якість актора.
9. Поняття віри та сценічної наївності у театральному мистецтві.
10. Простір та час у виставі.
11. Вправи та етюди у процесі навчання актора.
12. Драматургія як основа вистави – історія розвитку драматургії.
13. Процес освоєння актором категорії правди, логіки та послідовності.
14. Проблеми репетиційного процесу.
15. Вибір драматургічних уривків для постановки.
16. Застольний період роботи актора.
17. Пошук художнього образу.
18. Мізансценування.
19. Види репетицій.

11. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ

ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою рубіжних етапів контролю у формі усного опитування та практичного виконання тем курсу. Оцінка залежить від якості виконання завдань самостійної роботи студентів.

Завданням оцінювання є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу.

Студент повинен вільно орієнтуватися в поняттях дисципліни, а також застосовувати їх практично; знати методiku роботи при створенні сценічного образу, в уривках сучасної та класичної драматургії, вміти професійно аналізувати літературно-художні джерела, визначати головну проблему персонажу, вибудовувати дієву лінію ролі, володіти внутрішнім монологом, мати здатність до імпровізації, створювати характер персонажу.

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Майстерність актора» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової кредиту та включає: а) систематичне відвідування занять; б) активність роботи на практичних і індивідуальних заняттях; в) вчасне виконання завдань; г) оцінки за результати роботи на заняттях, г) оцінки за виконання усіх завдань самостійної роботи; д) якість виконання елементів майстерності.

Форми контролю:

- практичні завдання;
- індивідуальні заняття;
- перевірка завдання самостійної роботи;
- поточний перегляд.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ з/п	Найменування	Номер теми
1	Робочі програми	1-10
2	Силабус	1-10
3	Презентації	1-10
4	Аудиторія (спеціальний зал для занять)	1-10
5	Вигородки, елементи костюмів, реквізитів	3-5, 7-10
6	Фізична присутність партнерів (групові заняття)	1-10

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Рекомендована література

Основна

1. Антонович Д. Триста років українського театру, 1619-1919.- Львів, 2001
2. Барнич М. Майстерність актора: техніка "обману": навч. посіб. з майстерності актора (лекції та практ. заняття) – Київ: Ліра-К, 2016
3. Бобошко Ю. М. Режисер Лесь Курбас. Київ : Мистецтво, 1987. 187 с.
4. Бобошко Ю. М. Сьогодення українського театру / Ю. М. Бобошко – К.: Знання, 1971. – 45 с.
5. Борис, Ігор. Тайнство творіння актора та режисера [Текст] : науково-дослідницька монографія / Ігор Борис. – Харків : Друкарня Мадрид, 2020. – 224 с.
6. Брехт Б. Про мистецтво театру : збірка. Київ : Мистецтво. 1977. 244 с.
7. Брокетт О. Г. Історія театру : [посібник]. – Львів : Літопис, 2014
8. Брук Пітер. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр / Перекл. з англ. Я. Винницької та О. Матвієнко, післямова Б. Козака. – Львів, 2005.
9. Веселовська Г. І. Сучасне театральне мистецтво : навч. посібник – К.: НАКККіМ, 2014
10. Гротовский Е. Театр. Ритуал. Перфомер. / Е. Гротовский. – Львів: Факел, 1999. – 185 с.
11. Історія українського театру. У 3 т. / Л. Барабан та ін. ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. Київ, 2009. 876 с.
12. Кисіль О.Г. Український театр: дослідження. – К.: Мистецтво, 1968
13. Клековкін О. Ю. Містерія у генезі театральних форм і сценічних жанрів : навч. посібник. – К. : КДІТМ ім. І.К. Карпенка-Карого, 2001
14. Коломієць Р. Театр Саксаганського і Карпенко-Карого. Київ : Мистецтво, 1984. 100 с.
15. Корифеї українського театру: Збірник / Упоряд., вступ., приміт. І. О. Волошина. – К.: Мистецтво, 1982. – 309 с.
16. Корнієнко Н. М. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ : Факт, 1998. 469 с.
17. Красильникова О. В. Історія українського театру ХХ сторіччя : монографія. Київ : Либідь, 1999. 208 с.

18. Крег Г. Про мистецтво театру. Київ : Мистецтво, 1974. 320 с.
19. Курбас Л. Філософія театру / Л. Курбас; упоряд. М. Лабінський; [ред. М. Москаленко]. Київ : Основи, 2001. 917 с.
20. Мерлін Б. Акторська майстерність : теорія і практика – Х.: Гуманітар. центр, 2017
21. Наконечна О. Детермінанти створення і втілення сценічного образу в театральному мистецтві: монограф. / О. Наконечна. – Одеса: Астропринт, 2006. – 248 с.
22. Паві П. Словник театру. Львів, 2006. - 640 с.
23. Садовський І. К. Мої театральні згадки. – К., 1956
24. Уклад. І. О. Борис. Шлях до професії актора театру та кіно (відповідно до вимог ЕCTS): навч.-метод. посіб. з навч. дисципліни "Майстерність актора" для студ. 1-4 курсів спец. "Актор драм. театру та кіно". Х. : ХДАК, 2012

Допоміжна

25. Гринишина М. Театральна культура рубежу ХІХ–ХХ століть : Реалізм. Дискурс / Ін-т проблем сучас. мистецтва НАМ України. Київ : Фенікс, 2013. 344 с.
26. Єрмакова Н. Березільська культура : історія, досвід / Ін-т екран. мистецтва Нац. акад. мистецтв України. Київ : Фенікс, 2012. 512 с.
27. Коломієць Р. Г. Традиції, канони і новації українського театру. Початок ХІХ – початок ХХ ст. / Ростислав Григорович Коломієць; Ін-т проблем сучасн. мист-ва НАМ України. – К.: Інтертехнологія, 2008 – 135 с.
28. Корнієнко Н. Український театр у переддень третього тисячоліття. Пошук (Картини світу. Ціннісні орієнтації. Мова. Прогноз). – К. : Факт, 2000. 160 с.
29. Миленька Г. Д. Історія зарубіжного театру (від Античності до Просвітництва: [навч. посібник]. – К. : Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2007
30. Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття : Акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. Київ : Інтертехнологія, 2006. 1054 с.
31. Проскураков В. Архітектура українського театру. Простір і дія. – Львів : Вид-во нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2001
32. Український театр ХХ століття : антологія вистав / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва ; за заг. ред. М. Гринишиної. Київ : Фенікс, 2012. 963 с.

33. Черкашин Р. О., Фоміна Ю. Г. Ми – березільці: театральні спогади-роздуми / Роман Олексійович Черкашин, Юлія Гаврилівна Фоміна; Упоряд. В. Собіянський; Передм. Наталія Єрмакова. – К.: Акта, 2008. – 345 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури <http://lib-hdak.in.ua/>
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека <http://mtlib.org.ua/>
3. Харківська державна наукова бібліотека <https://korolenko.kharkov.com/>